

- *обґрунтування* організаційно-методичних аспектів запровадження ЗНО як технології реалізації підсумкового оцінювання випускників гімназій, зокрема шляхом виокремлення та систематизації слабких моментів та суперечностей чинної концептуальної моделі її реалізації;

- *методику аналізу* в аспекті методології оцінювання дослідження, пов'язані з використанням ІКТ в шкільній освіті за типологічними ознаками та структурно-методологічними критеріями, результати якого систематизовано в матриці методологічного аналізу різних типів досліджень щодо використання ІКТ у шкільній освіті.

Подальшого розвитку набули:

- *методичні та нормотворчі засади* організації державної підсумкової атестації у вигляді методичних рекомендацій із проведення й оцінювання результатів навчання випускників гімназії, видів і форм організації контролю успішності учнів з урахуванням їхніх навчальних досягнень, методів стандартизованого оцінювання результатів навчання учнів на засадах адаптивного навчання;

- *уявлення* про причини негативного ставлення основних учасників освітнього процесу (вчителів і учнів 9 класів) до ідеї проведення ДПА у форматі ЗНО;

- *бачення* способів проведення ДПА здобувачів основної та повної загальної середньої освіти шляхом теоретико-аналітичного обґрунтування можливих моделей реалізації підсумкового оцінювання (ДПА) учнів гімназій в умовах дистанційних форм організації освітнього процесу під час карантинних обмежень з метою формулювання пропозицій державним органам щодо реалізації освітньої політики в нових умовах;

- *обґрунтування* необхідності підвищення мотивації здобувача базової освіти до складання ДПА, що можливе за умови визначення важливості її результату для планування подальшої освітньої траєкторії учня.

ПРО МОЖЛИВИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ВИПУСКНИКІВ ГІМНАЗІЇ

*О. І. Ляшенко, доктор пед. наук, професор,
дійсний член НАПН України*

Система педагогічного контролю навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти передбачає різні форми оцінювання результатів навчання. Особливе місце серед них займає підсумкове оцінювання, зокрема державна підсумкова атестація (ДПА). Проведення ДПА у формі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО), передбачене до реалізації ближчим часом, вимагає перегляду підходів до оцінювання результатів навчання випускників гімназії. Насамперед це пов'язано з об'єктивізацією контрольної-оцінювальної діяльності вчителя, який упродовж кількох років глибинно спостерігав за учбовим поступом учня, оцінював його успішність у навчанні, урахував різні фактори, що впливають на оцінку, зважав на пізнавальні можливості і психологічні особливості дитини тощо. Водночас результати ДПА дають можливість об'єктивно, неупереджено оцінити здобутки учня, його реальний

навчальний потенціал у рівних екзаменаційних умовах для всіх. Тому продуктивнішим, на нашу думку, в об'єктивному оцінюванні навчальних досягнень випускників гімназії було б поєднання цих двох контрольних-оцінювальних технологій в підсумковому результаті навчання.

Одним з таких шляхів може бути комплексна оцінка випускника гімназії на основі результатів ДПА у формі незалежного оцінювання й оцінки вчителя з урахуванням вагових коефіцієнтів. Наприклад, у пропорції 50/50, 60/40 або 70/30. Розрахунок підсумкового балу в найпростішому варіанті може робитися як середнє арифметичне результату ДПА й оцінки вчителя з урахуванням вагових коефіцієнтів; у більш складному варіанті – з урахуванням розбіжностей між цими балами за спеціальною формулою або методом шкалування. Такий підхід підвищить довіру до вчителя і закладу освіти, знівелює стресові впливи на оцінювання в умовах ЗНО або упереджену суб'єктивність учителя в оцінюванні навчальних досягнень учня.

Крім того, у підсумковому оцінюванні результатів навчання може також бути використана рейтингова шкала за певним нормативом побудови. Наприклад, якщо ДПА складається з п'яти іспитів, то за 12-бальною шкалою максимально можлива сума балів ДПА дорівнює 60; так само максимально можлива сума балів вчителя також дорівнює 60. З урахуванням вагових коефіцієнтів максимальна підсумкова оцінка також дорівнює 60. Тоді за певним нормативом можна побудувати чотирирівневу шкалу: А-рівень – понад 90 % від максимально можливої суми балів (понад 54 бали); Б-рівень – 75-90 % від максимально можливої суми балів (від 45 до 53,9 балів); В-рівень – 50-75 % від максимально можливої суми балів (від 30 до 44,9 балів); Г-рівень – менше 50 % (тобто менше 30 балів).

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВНОЇ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Т. О. Лукіна, доктор наук з держ. управління, професор

Проведення державної підсумкової атестації (ДПА) або різноманітних випускних іспитів здобувачів освіти давно стало звичним явищем в усьому світі, але предметом уваги вчених останніми роками все частіше виступають питання, що пов'язані із виявленням сукупності функцій, на реалізацію яких має бути спрямоване запровадження випускових випробувань, дослідження позитивних і негативних впливів випробувань на результати навчання учнів, на успішність просування школярів на вищі рівні освіти та інші проблеми.

У процесі розробки та обґрунтування організаційних моделей ДПА у формі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) здобувачів базової середньої освіти в Україні на основі узагальнення зарубіжного досвіду та аналізу особливостей вітчизняної системи освіти нами було доведено необхідність формування концептуальної основи таких випробувань, виходячи із основної мети їх проведення, способу використання результатів та визначення переліку функцій, на реалізацію яких має бути спрямована ця технологія.